

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan nykyinen valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksesta annettu laki korvattavaksi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksesta annettavalla lailla. Laitoksen tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi maatalouden rakennustutkimuksen suorittaminen, tutkimuksen suunnittelu ja koordinointi sekä tutkimusta harjoittavien yksiköiden yhteistyön edistäminen.

Lisäksi ehdotukseen on lisätty säännös, joka koskee valmistajien ja maahantuojien velvolli-

suutta ilmoittaa laitokselle markkinoille tulevat koneet ja laitteet sekä luovuttaa ne tarvittaessa kokeiltaviksi ja tarkastettaviksi.

Esityksessä laitos ehdotetaan siirrettäväksi maatalahallituksen alaisuudesta maa- ja metsätalousministeriön alaisuuteen. Muilta osin ehdotus vastaa asiasisällöltään voimassa olevaa lakia. Koska lakiesitys liittyy vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesitykseen, se tulisi käsitellä tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Rakennustutkimuksen nykytilanne

Maatalouden rakennustutkimus, joka kokonaisuutena on ollut vähäistä, on viime vuosina painottunut rakennuksiin liittyvien teknisten järjestelmien tutkimiseen. Lämmitysjärjestelmiä koskeva tutkimus on muodostanut hyvin huomattavan osan tutkimuksesta. Sen sijaan rakennusten toimivuutta, vaihtoehtoisia rakentamistapoja ja rakennustaloutta on tutkittu hyvin vähän. Myös maatila-asuntoja ja rakennusympäristöä koskevia erityiskysymyksiä on tutkittu niukasti.

Maatiloilla tehtävän rakentamisen ja peruskorjauksen arvo on kuitenkin noin 1 500 miljoonaa markkaa vuodessa. Rakentamis- ja peruskorjauskohteita arvioidaan olevan 7000—8000 kappaletta ja sitä vastaava miestyövuosien määrä on noin 25 000, joista 10 000 miestyövuotta on maatiloilla. Välittömän merkityksen lisäksi maatilaraken-

tamisella on tuntuva vaikutus rakennusten käytön tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudellisuuteen sekä kotieläintuotannon tuotanto-olosuhteisiin.

1.1 Maatalouden rakennustutkimusta harjoittavat laitokset

Maatalouden rakennustutkimusta harjoitetaan monessa eri tutkimuslaitoksessa ja järjestössä. Kaikissa yksiköissä tutkimus on melko vähäistä ja tehtävien jako tutkimuksen harjoittajien kesken ei ole muotoutunut selväksi. Tärkeimmät maatalousrakennuksiin liittyvää tutkimusta harjoittavat laitokset ovat valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitos, valtion teknillinen tutkimuskeskus, Työtehoseura sekä Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan maatalousteknologian laitos.

1.1.1 Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitos

Tutkimuslaitoksen pääasiallisena tehtävänä on maatalouskoneiden koetus- ja tarkastustoiminta. Laitoksen tehtäväksi ei ole määrätty rakennustutkimusta. Tätä voidaan pitää puutteena, koska rakennuksiin sijoitettavat koneet ja laitteet kuuluvat usein kiinteästi rakennuskokonaisuuteen. Rakennuksiin liittyvät tutkimustehtävät ovat kuuluneet tutkimuslaitoksen talouskeskusryhmälle, jossa työskentelee agronomi, diplomi-insinööri, työtekniikko, kotitalouskoneiden tutkija ja tutkimusapulainen. Lisäksi on projektivaroilla voitu palkata viime vuosina 1—2 henkilöä maatalouden rakennustutkimusten suorittamista varten. Vasta vuodesta 1983 lähtien laitoksella on ollut ylim. ylitarkastajan toimi rakennustutkimuksen koordinaointitehtäviä varten.

Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksella on Vihdin Olkkalassa ajanmukaiset toimitilat myös rakennustutkimusta varten. Lisätiloja on saatavissa laitoksen hallinnassa olevista korjatuista ja korjattavaksi suunnitelluista rakennuksista. Tutkimuslaitoksen hallinnassa on peltoa n. 170 ha ja metsää n. 470 ha.

1.1.2 Valtion teknillinen tutkimuskeskus

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) rakennus- ja yhdyskuntatekniikan tutkimusosastoon kuuluu 10 laboratoriota, joiden tutkimusalueet kattavat laajasti rakennusalan.

Osaston laboratorioissa työskentelee yhteensä n. 620 henkilöä ja niiden käytössä on ajanmukaiset toimitilat ja laitteet sekä uudenaikaiset tukipalvelut. Tukipalveluista on ennen kaikkea mainittava nopeasti kehittynyt ATK-palvelutoimisto ja tekninen informaatiopalvelulaitos.

Valtion teknillisellä tutkimuskeskuksella on runsaasti rakennus- ja yhdyskuntatekniikan perustietoa, jota voidaan soveltaa suoraan kehitettäessä maatalouteen liittyvän rakentamisen suunnittelua ja toteutusta sekä maatalouden rakennusten ja maatalo-asuntojen käyttöä ja ylläpitoa. Käytössä olevaa monipuolista tietoa voidaan myös soveltaa etsittäessä ratkaisuja maatalousrakentamista koskeviin monitieteisiin teknisiin erityiskysymyksiin. VTT:lla ei kuitenkaan ole maatilataloudellista asiantuntemusta eikä sillä ole mahdollisuuksia suorittaa maataloustuotantoon suoraan liittyvää kokeilu- ja tutkimustoimintaa.

1.1.3 Työteho-seura

Työteho-seura on yhdistysmuotoon organisoitu laitos, joka tekee maa-, metsä- ja kotitalouden sekä niihin liittyvän rakentamisen rationalisointityötä. Valtionapua järjestö saa muun muassa maatalouden työmenetelmien ja työturvallisuuden kehittämiseen sekä työnormien tutkimiseen ja maatalouden rakennustutkimukseen. Viimeksimainittua Työteho-seurassa on tehty vuodesta 1950 lähtien. Rakennustutkimus on järjestetty siten, että maatalous- ja rakennusosastolla on rakennustutkimustoimisto ja tutkimusta avustava rakennussuunnittelutoimisto. Rakennustutkimustoimistossa on henkilökuntaa nykyisin kaksi tutkijaa, agronomi ja arkkitehti sekä rakennussuunnittelutoimistossa toimistopäällikkö, rakennusmestari ja piirtäjä. Näiden toimistojen lisäksi maatalous- ja rakennusosastoon kuuluu maataloustutkimustoimisto, kenttätutkimustoimisto ja koetila, joka sijaitsee Työteho-seuran tutkimus- ja opetuskeskuksen yhteydessä Rajamäellä.

Työteho-seura on saanut toimintaansa harkinnanvaraista valtionapua.

1.1.4 Helsingin yliopiston maatalousteknologian laitos

Maatalousteknologia on yksi yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan maatalouden koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehdoista. Maatalousteknologian erikoistumisaloja ovat koneoppi, työoppi ja rakennusoppi. Rakennusopin opetusta varten ei ole ollut laitoksen tavoitteista huolimatta vakinaista virkaa, vaan se on jouduttu hoitamaan kurssiopetusvaroin palkatuilla opettajilla. Pääosan laitoksen rakennustutkimuksesta muodostavat opiskelijoiden alaa koskevat harjoitustyöt sekä laudatur- ja progradutyöt.

Maatalousteknologian laitoksella on mahdollisuuksia tehdä yhteistyössä yliopiston muiden maatalousalan laitosten kanssa usean tieteenalan asiantuntemusta vaativaa rakennustutkimusta, mikäli tutkimukseen on käytettävissä riittävästi resursseja. Tärkeimpiä yhteistyölaitoksia tältä osin ovat kotieläintieteen laitos ja maatalous-ekonomian laitos. Yliopiston hallussa olevilla koetiloilla voidaan jonkin verran tehdä rakennustutkimusta ja testata tutkimustulosten soveltuvuutta käytännön olosuhteisiin.

1.1.5 Muut tutkimuslaitokset

Edellä mainittujen lisäksi maatalousrakentamiseen liittyvää tutkimusta harjoittavat jossain määrin maatilahallitus, eläinlääketieteellisen korkeakoulun kotieläinhygienian laitos, Maatalouskeskusten Liitto ja maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos. Maatilahallituksessa tehdään lähinnä rakentamisen rahoitusta ja kustannuksia käsitteleviä selvityksiä. Eläinlääketieteellisen korkeakoulun kotieläinhygienian laitos on osallistunut asiantuntijana eräisiin rakennustutkimuksiin. Maatalouskeskusten Liitossa on tehty projektirahoituksella eräitä maatalousrakentamista koskevia tutkimuksia.

1.1.6 Rakennustutkimukseen osoitetut määrärahat

Pääosa maatalouden rakennustutkimuksesta on viime vuosina rahoitettu projektikohtaisin määrärahoihin. Tärkeimmät rahoittajat ovat olleet maatilatalouden kehittämisrahasto ja kauppa- ja teollisuusministeriö. Maatilatalouden kehittämisrahasto myönsi vuonna 1983 395 000 mk erilaisiin rakentamista käsitteleviin tutkimuksiin. Kauppa- ja teollisuusministeriö myönsi samana vuonna 575 000 mk sellaisiin maatilatalouden energia- tutkimuksiin, jotka liittyvät rakentamiseen. Ministeriö myönsi huomattavan paljon varoja muuhun energiatutkimukseen, joka osaksi auttanee myös maatalousrakentamisen ongelmien ratkaisemisessa.

SITRA myönsi vuonna 1982 267 000 mk maatilamatkailun tyypirakentamista koskevaan tutkimukseen. Aiemmin SITRA ei ole myöntänyt rahoitusta tämän alan tutkimuksiin. Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1984 on osoitettu yhteensä 6 094 400 markan määräraha valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen toimintaan ja 1 402 000 markkaa valtionapua Työtehoseuralle maatalouden rationalisoinnin tutkimukseen, kehittämiseen ja neuvontaan. Edellä mainituista määrärahoista osa kohdistuu maatalouden rakennustutkimukseen.

2. Rakennustutkimuksen kehittämistarpeet

Valtioneuvoston 30.9.1982 asettama maatalouden rakennustutkimuksen neuvottelukunta katsoi maatalouden rakennustutkimuksen tehtäväksi

tuottaa sellaista tietoa, jota voidaan käyttää hyväksi maatalous- ja puutarhatuotannon rakennusten sekä maatilojen asuinrakennusten ja rakennusten välittömän ympäristön suunnittelussa, rakentamisessa, käytössä ja ylläpidossa. Tällaisia tutkimuksia ei ole keskitetysti suoritettu. Tutkimuksen tehtäväalueeseen tulisi kuulua sekä uudisrakentamista että peruskorjausta koskevat kysymykset. Tutkimustoiminnassa tulisi painottaa sellaisia menetelmiä, joilla voitaisiin saada tietoa välittömästi käytäntöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa. Tavanomaisen tutkimustoiminnan rinnalla suoritetaan koerakentamista, jolla kehitetään uusia rakenteellisia ja toiminnallisia ratkaisuja.

Rakentamisen seuranta ja siitä saatavan palautetiedon analysointi liittyy osana rakennustutkimukseen. Tutkimusta suunnattaessa pyritään ottamaan huomioon kunkin ajankohdan teknologinen kehitys ja maatalousrakentamisen merkitys maaseudun työllisyydelle ja viljelijäväestön toimeentulolle. Pohjoismaisen ja muun ulkomaisen rakennustutkimuksen seurantaan kiinnitetään erityistä huomiota, jotta kotimaiset tutkimusresurssit voitaisiin käyttää hyväksi mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Maatalouden rakennustutkimustehtävissä on viime vuosina ollut keskimäärin 3—4 tutkijaa. Vakinaisten tutkijoiden puute, projektirahoituksen niukkuus, tutkimustoiminnan koordinoimattomuus ja siitä aiheutunut lyhytjänteisyys ovat tärkeimpiä syitä siihen, että tutkimus ei ole voinut antaa riittävästi tietoja rakentamiselle ja rakennussuunnittelulle.

Maatalouden rakennustutkimusedellytysten tulisi olla riittävät suhteessa maatilarakentamisen arvoon ja sen vaikutuksiin. Verrattaessa maatalouden rakennustutkimusta muuhun rakennustutkimukseen tai muiden pohjoismaiden vastaavaan tutkimukseen voidaan katsoa, että tutkimuspanoksen tulisi olla vähintään 0,5 % maatilarakentamisen arvosta, jolloin se vastaisi 30—40 tutkijan työpanosta. Hallituksen mielestä tämä taso olisi varsin kohtuullinen tavoite toteutettavaksi 10—20 vuoden aikavälillä. Tutkijoista ainakin puolet tulisi sijoittaa pysyviin toimiin.

Maatalouden rakennustutkimuksen kehittämisessä kiireisimpiä tehtäviä ovat tutkimusresurssien lisääminen, tutkimuksen koordinointi ja yliopistotasoisen opetuksen kehittäminen. Tutkimusorganisaatiota kehitettäessä tulevat kysymykseen lähinnä uuden erillisen tutkimuslaitoksen perustaminen, tutkimuksen järjestäminen omana osatona jo olemassa olevan muun maatalousteknolo-

gian tutkimuksen yhteyteen tai tutkimuksen kehittämiseen nykyisin tutkimusta harjoittavissa yksiköissä koordinaatiota ja yhteistyötä voimistamalla.

Vastuun maatalouden rakennustutkimuksen kehittämisestä tulisi hallituksen mielestä kuulua valtion laitokselle. Rakennustutkimusta voidaan kehittää joustavasti valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen hallussa olevissa toimitiloissa. Maatalouden rakennustutkimuksen kehittämistä muun maatalousteknologian tutkimuksen yhteydessä puoltaa se, että näin varmistuisi koneita ja rakennuksia koskevan tutkimustyön kiinteä yhteys. Tämä yhteys tulee yhä tärkeämmäksi rakennuksiin kiinteästi liittyvien koneiden yleistyessä. Näillä perusteilla ehdotetaan maatalouden rakennustutkimuksen kehittämisen lisättäväksi valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen tehtäviin. Samalla ehdotetaan laitoksen nimi muutettavaksi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitokseksi.

3. Koetus- ja tarkastustoiminnan nykytilanne ja kehittämistarpeet

Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitos on ainoa virallinen laitos, joka säännösten mukaan tekee maa-, metsä-, puutarha- ja kotitaloudessa käytettävien koneiden, laitteiden ja työvälineiden koetuksia ja tarkastuksia. Koetuksissa selvitetään yllämainittujen tuotantovälineiden tarkoituksenmukaisuus ja oloihimme soveltuvuus. Tuotantovälineiden tarkastuksissa tutkitaan täyttävätkö ne eri ominaisuuksiensa osalta niille asetetut vähimmäisvaatimukset. Koetusten ja tarkastusten määrä on jatkuvasti lisääntynyt. Vuonna 1980 tehtiin noin 15 varsinaista koetusta ja noin 210 tarkastusta, vastaavien lukujen ollessa 1983 noin 50 ja 360. Koetuksista julkaistaan viralliset koetusselostukset.

Koneiden ja laitteiden koetus- ja tarkastustoiminnan lisääntyminen ja tekniikan jatkuva kehitys edellyttävät sekä laitoksen henkilökunnalta että mittalaitteilta entistä parempaa valmiutta. Tarkastukset ovat pääosiltaan erilaisiin säädöksiin perustuvia ns. pakollisia tarkastuksia, jotka tehdään lähes poikkeuksetta maahantuojaan, myyjään tai valmistajan pyynnöstä. Koetukset sensijaan tehdään useimmiten laitoksen aloitteesta. Niissä on keskitytty lähinnä ryhmäkoetuksiin, joissa eri valmistajien samaan työhön tarkoitettut koneet ovat koetuksessa samanaikaisesti. Tällä tavoin

voidaan paremmin verrata eri koneita keskenään ja antaa niistä täsmällisempiä tietoja kuluttajille.

Voimassa olevan valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitosta koskevan lain (648/79) 4 §:n mukaan laitoksen suorittama kone-, laite- ja työvälineryhmien tarkastus ja koetus olisi asetuksella voitu määrätä pakolliseksi. Tällaista asetusta ei ole kuitenkaan annettu. Koetukset palvelevat tarkoitustaan parhaiten silloin kun ne suoritetaan ryhmäkoetuksina ja niihin saadaan mukaan kyseisen ryhmän kaikki markkinoilla olevat koneet. Tämä ei kuitenkaan aina onnistu vapaaehtoista tietä, ja tällöin olisi kone saatava koetukseen vaikka valmistaja tai maahantuoja sitä vastustaisikin. Tämän vuoksi laitokselle säädettäisiin mahdollisuus valita edellämainitut tuotantovälineet koeteltaviksi ja tarkastettaviksi, mikäli laitos pitää sitä tarpeellisena.

Maatalouden teknologian kehityksen seuraamiseksi, sekä koetusten ja tarkastusten painopiste-kohtien löytämiseksi ja koetusten ja tarkastusten suorittamisen pitempiäikaisten suunnitelmien tekemiseksi on tarkoituksenmukaista, että valmistajat ja maahantuojat ilmoittavat laitokselle välittömästi uusista markkinoille tulevista koneista ja laitteista. Tällaista ilmoittamisvelvollisuutta ei nykyisten säädösten mukaan voida vaatia.

4. Organisaation kehittäminen

Kohdassa 2 mainituilla perusteilla päävastuu maatilataloudessa käytettävien rakennusten tutkimuksesta ja sen koordinoinnista ehdotetaan säädettäväksi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tehtäväksi.

Rakennustutkimuksen resurssit tulisi lisätä vähitellen siten, että 1990-luvun puoliväliin mennessä laitoksella olisi rakennustutkimustehtävissä vähintään kymmenen valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuin varoin palkattua henkilöä. Laitoksen tehtävien laajentumisen ja monipuolistumisen johdosta sekä tehtäväalueiden vastuujon selventämiseksi ehdotetaan laitoksessa toteutettavaksi osastojako.

Rakennustutkimuksen kehittäminen merkitsee valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen muuttumista nykyistä enemmän tutkimuslaitokseksi, minkä johdosta laitos ehdotetaan siirrettäväksi muiden maatalouden tutkimuslaitosten tapaan maa- ja metsätalousministeriön alaisuuteen.

5. Valmisteluvaiheet ja lausunnonantajat

Valtioneuvosto asetti 30.9.1982 maatalouden rakennustutkimuksen neuvottelukunnan, jonka tehtäväksi määrättiin muun muassa selvittää maatalouden rakennustutkimuksen nykytila ja siinä esiintyvät muutos- ja kehittämistarpeet sekä sen perusteella tehdä esityksensä alan organisaatoriseksi kehittämiseksi. Neuvottelukunnan mietintö (komiteamietintö 1983:36) sisälsi ehdotuksen valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen nimen muuttamiseksi sekä tehtävien laajentamiseksi. Neuvottelukunnan mietinnöstä pyydettiin lausunnot seuraavilta: valtiovarainministeriö, sisäasiainministeriö, opetusministeriö, maatilahallitus, maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos, maatalouden tutkimuskeskus, valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitos, valtion teknillinen tutkimuskeskus, Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellinen tiedekunta, eläinlääketieteellinen korkeakoulu, Maataloustuottajain Keskusliitto, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, Maatalouskeskusten liitto, Svenska lantbrukssällskapens förbund, Työteho-seura.

Hallituksen esityksen muotoon laaditusta esityksestä Eduskunnalle laiksi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, maatilahallitukselta, valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitokselta, Maataloustuottajain Keskusliitolta, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundilta sekä Traktorienmyyjien Yhdistykseltä. Annetuissa lausunnoissa esitetyt yksityiskohtia koskevat huomautukset on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon esitystä lopulliseen muotoon saatettaessa.

6. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kohdassa 1.1.6. mainittuja määrärahoja on tarkoitus edelleenkin käyttää maatalouden rakennustutkimukseen. Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan tutkimusten koordinoinnista vastaisi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos. Tältä osin hallituksen esitys ei edellytä valtion menojen kasvua.

Edellä mainitun valtioneuvoston asettaman neuvottelukunnan ehdotuksen mukaisesti on tarkoitus perustaa valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitokseen 1990-luvun puoliväliin mennessä yhteensä vähintään yhdeksän uutta virkaa rakennustutkimustehtäviin. Tämän lisäksi tarvitaan varoja muihin rakennustutkimuskeskuksesta aiheutuviin kuluihin.

Osastojaon toteuttamisesta aiheutuva kahden osastopäällikön viran perustaminen ei lisää virkojen määrää, koska tarkoituksena on lakkauttaa vastaava määrä virkoja ja toimia.

Laitoksen koetus- ja tarkastustulojen arvioidaan lisääntyvän uuden lain johdosta. Ne olivat vuonna 1983 745 681 mk. Rakennustutkimuksesta ei laitokselle sensijaan kerry lisätuloja. Tutkimustyön avulla arvioidaan kuitenkin saatavan taloudellista hyötyä myös siten, että maatalouden rakennusinvestoinneissa voidaan saavuttaa olennaisesti enemmän säästöä kuin tutkimuksen kehittämisestä aiheutuu kustannuksia. Valtiontaloudessa säästöt ilmenevät rakennusinvestointien rahoitustarpeen ja maatalouden kustannusnousujen korvaamistarpeen pienenemisenä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Lain nimike ehdotetaan muutettavaksi laiksi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksesta.

1 §. Voimassaolevan pykälän 1 momentin mukaan valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitok-

sen tehtävänä on maa-, metsä-, puutarha-, meijeri- ja kotitaloudessa sekä kotiteollisuudessa käytettävien koneiden, laitteiden ja työvälineiden tutkimus, kehitys, koetus ja tarkastus sekä näihin tuotantovälineisiin liittyvän standardisoinnin ja työsuojelun edistäminen. Uuden lain 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös mainittujen

tuotantovälineiden varaosien tutkimus, kehitys, koetus ja tarkastus.

Kuten yleisperusteluissa on esitetty, tarkoituksena on laajentaa tutkimuslaitoksen tehtäviä koskemaan myös maataloudessa käytettävien asuin- ja tuotantorakennusten tutkimuksen suunnittelua sekä koordinointia. Tutkimuslaitos voisi myös itse suorittaa maatalouden rakennustutkimusta ja sille tulisi kuulumaan kysymyksessä olevan tutkimustoiminnan yhteistyön kehittäminen eri viranomaisten, laitosten ja järjestöjen välillä. Tätä koskeva kohta esitetään lisättäväksi 1 §:n 1 momentin 2 kohdaksi.

Samana pykälän 2 momentin mukaan laitos siirrettäisiin maatilahallituksen alaisuudesta maan metsätalousministeriön alaisuuteen.

2 §. Nykyisen henkilöstön vähäisyys on ollut yhtenä esteenä rakennustutkimuksen organisoinnissa vastaamaan nykyajan vaatimuksia. Laitoksen tehtäviä lisättäessä tulisi huolehtia myös siitä, että tehtävät voidaan henkilöstöresurssien puitteissa hoitaa. Tämän vuoksi esitetään laitoksen virkoihin lisättäväksi uudet erikoistutkijan ja tutkijan virat. Voimassa olevan lain mukaan laitoksessa voi olla osastopäällikön virkoja. Osastojakoa ei kuitenkaan ole tähän mennessä toteutettu.

3 §. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 3 §:ää.

4 §. Laitoksen toimivaltuuksien selventämiseksi ehdotetaan 4 §:n 1 momenttiin otettavaksi säännökset tuotantovälineiden ilmoitusvelvollisuudesta sekä koeteltaviksi ja tarkastettaviksi luovuttamisesta. Koetukset ja tarkastukset olisivat edelleenkin pääsääntöisesti vapaaehtoisia, sopimuksiin perustuvia. Laitoksella olisi kuitenkin mahdollisuus, mikäli se pitää sitä tarpeellisena, ottaa lain 1 §:ssä tarkoitettut tuotantovälineet tai

niiden varaosat koetukseen ja tarkastukseen siinäkin tapauksessa, että koetuttaja ja tarkastuttaja kieltäytyy niitä luovuttamasta.

Pykälän 2 momentti vastaa asiasisällöltään voimassa olevan lain 4 §:ssä olevaa säädöstä.

Pykälän 3 momentin mukaan annettaisiin myös laitoksen valtuuttamille virkamiehille tarvittavat oikeudet päästä valitsemaan koeteltavat ja tarkastettavat tuotantovälineet niiden valmistus-, varasto- ja myyntipaikoista.

5 §. Pykälän mukaan laitos ei olisi velvollinen korvaamaan 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille tuotantovälineille sekä näiden varaosille koetuksesta, tarkastuksesta tai kuljetuksesta normaalia huolellisuutta noudattaen aiheutunutta vikaa, kulumista tai muuta vahinkoa.

6 §. Pykälän 1 momentti vastaa asiasisällöltään voimassa olevan lain 5 §:ää. Pykälän 2 momentin mukaan laitos voisi tehdä sopimuksia toimialaansa koskevien tutkimusten suorittamisesta ja yhteisten tutkimusohjelmien toteuttamisesta.

7 §. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 §:ää.

8 §. Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksessa nykyisin olevat virat on tarkoitus muuttaa vastaaviksi viroiksi valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksessa.

2. Voimaantulo

Koska lakiesitys liittyy vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesitykseen, se tulisi käsitellä tulo- ja menoarviokäsittelyn yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1985.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tehtävänä on

1) maa-, metsä-, puutarha-, meijeri- ja kotitaloudessa sekä kotiteollisuudessa käytettävien koneiden, laitteiden ja työvälineiden sekä näiden varaosien tutkimus, kehitys, koetus ja tarkastus sekä näihin tuotantovälineisiin liittyvän standardisoinnin ja työsuojelun edistäminen; sekä

2) maa-, metsä- ja puutarhataloudessa käytettävien asuin- ja tuotantorakennusten tutkimuksen suunnittelu ja koordinointi sekä näitä rakennuksia koskevan tutkimuksen suorittaminen ja tutkimusyhteistyön kehittäminen eri viranomaisien, laitosten ja järjestöjen välillä.

Laitos on maa- ja metsätalousministeriön alainen.

2 §

Laitoksessa voi olla johtajan, osastopäällikön, erikoistutkijan, ylitarkastajan, tutkijan ja tarkastajan virkoja sekä teknikon, mestarin, mekaanikon, toimistovirkailijan, vahtimestarin ja talonmiehen toimia.

Laitoksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä ja työsuhteessa olevaa henkilökuntaa.

3 §

Laitoksella on oikeus periä suoritteistaan valtiolle maksuja, jotka vahvistetaan asetuksella valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

4 §

Myytäviksi valmistettujen kotimaisten sekä maahan tuotujen ulkomaisten 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tuotantovälineiden valmistajat ja maahantuojat ovat velvollisia ilmoittamaan uudet tai oleellisilta osin muutetut taikka käytettyinä maahantuodut tuotantovälineet ennen niiden kauppaa laskemista valtion maatalousteknologian tutkimuslaitokselle koeteltaviksi ja tarkastettaviksi ja luovuttamaan ne koeteltaviksi ja tarkastettaviksi, mikäli laitos pitää sitä tarpeellisena. Laitoksella on oikeus valita koeteltava tai tarkastettava tuotantoväline taikka sen

varaosa valmistajan, maahantuojan tai myyjän varastosta.

Valtioneuvosto voi kieltää 1 momentissa tarkoitettujen tuotantovälineiden sekä näiden varaosien myynnin ja maahantuonnin, jos ne on koetuksessa tai tarkastuksessa todettu rakennusaineensa, rakenteensa tai toimintansa puolesta epätarkoituksenmukaisiksi tahti työturvallisuutta vaarantaviksi taikka maamme olosuhteisiin soveltumattomiksi, tai ettei niihin tarvittavien varaosien saantia ole voitu turvata.

Laitoksen valtuuttamalla virkamiehellä on oikeus päästä tässä laissa tarkoitettujen tuotantovälineiden sekä näiden varaosien valmistajien, maahantuojien tai myyjien valmistus-, varasto- ja myyntipaikkoihin sekä saada ne tiedot, jotka ovat valitsemista varten tarpeen.

5 §

Laitos ei ole velvollinen korvaamaan 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille tuotantovälineille sekä näiden varaosille koetuksesta, tarkastuksesta tai kuljetuksesta normaalia huolellisuutta noudattaen aiheutunutta vikaa, kulumista tai muuta vahinkoa.

6 §

Laitoksella on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia tehtävänsä suorittamista varten.

Laitos voi tehdä sopimuksia toimialaansa koskevien tutkimusten suorittamisesta ja yhteisten tutkimusohjelmien toteuttamisesta.

7 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

8 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 198__ . Sillä kumotaan valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksesta 10 päivänä elokuuta 1979 annettu laki (648/79). Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tulee suorittaa ne tehtävät, jotka ennen tämän lain voimaantuloa on muussa lainsäädännössä säädetty tai määrätty valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen tehtäväksi.

Tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ennen lain voimaantuloa.

Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksessa olemassa oleva sellainen virka, joka sekä nimeltään että tehtäviensä puolesta vastaa 2 §:n 1 momentissa mainittua valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen virkaa, muuttuu tämän lain tullessa voimaan valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen vastaavaksi viraksi, jolloin entisen viran haltija siirtyy vastaavan uuden viran haltijaksi.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksessa lakkautettavan viran haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut virat ja toimet voidaan täyttää ennen tämän lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöön panemiseksi sen voimaantullessa.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo Yläjärvi*